dosar nr.1-22183008-05-21rji-29082024 Judecătoria Cimișlia, judecător V.Carapirea

D E C I Z I E
în numele Legii

14 noiembrie 2024 mun.Cahul

Colegiul judiciar al Curţii de Apel Cahul
în componenţa:
preşedintele şedinţei de judecată, judecător Vitalie Movilă
judecătorii Serghei Pilipenco, Evghenii Dvurecenschii

a judecat fără prezența părților recursul declarat de avocatul Jelamschi Eugenia în interesele condamnatului Buzdugan Mihail, împotriva încheierii judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Cimișlia sediul central din 23 aprilie 2024, pronunțată la cererea avocatului Jelamschi Eugenia în interesele condamnatului Buzdugan Mihail, cu privire la aplicarea Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova –

C O N S T A T Ă:

La 09 decembrie 2022 avocatul Jelamschi Eugenia a depus cerere în interesele condamnatului Buzdugan Mihail, iar la 12 decembrie 2023 a depus cerere de concretizare, prin care solicită aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021 și reducerea cu 1/3 termenul pedepsei în privința condamnatului Buzdugan Mihail.

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Cimișlia sediul central din 23 aprilie 2024, a fost respinsă cererea avocatului Jelamschi Eugenia în interesele condamnatului Buzdugan Mihail, privind aplicarea art.7 alin.(1) lit.a) al Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

La 19 mai 2024 avocatul Jelamschi Eugenia a depus cererea de recurs în interesele condamnatului Buzdugan Mihail, solicitând repunerea în termen a recursului; casarea încheierii Judecătoriei Cimișlia sediul central din 23 aprilie 2024, și restituirea cauzei spre rejudecare, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului s-a invocat că, instanța de fond prematur a concluzionat asupra respingerii cereri privind aplicarea actului de amnistie. Instanța la examinarea demersului trebuie să pună accent pe comportamentul deținutului și riscului de recidivă. Instanța a dispus pronunțarea încheierii pentru 24.04.2024, fără a coordona cu părțile. Verificând pe portal, lipsea informația despre hotărârea adoptată. După ce a solicitat instanței informația, dacă a fost sau nu pronunțată hotărârea, pe portalul instanțelor de judecată la 15.05.2024 a fost publicată hotărârea.

Participanții au fost notificați despre data examinării cauzei și le-a fost oferit termen pentru depunerea referinței și pentru a opta cu privire la necesitatea

administrării de noi probe. În termenul stabilit, administraţia Penitenciarului nr.3-Leova nu a depus referinţă, şi nimeni din participanţi nu a invocat necesitatea administrării probelor noi, astfel că instanţa de recurs va verifica legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei.

La 24 octombrie 2024 procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de avocatul Jelamschi Eugenia în interesele condamnatului Buzdugan Mihail.

Examinând materialele cauzei în raport cu recursul declarat, Colegiul judiciar conclude asupra necesității repunerii avocatul Jelamschi Eugenia în termenul de declarare a recursului; respingerii recursului avocatului Jelamschi Eugenia în interesele condamnatului Buzdugan Mihail, ca fiind nefondat, și menținerea încheierii recurate.

În sprijinul concluziei enunţate se invocă următoarele argumente.

Conform art.439 alin.(1) Cod de procedură penală, „*termenul de recurs împotriva hotărîrilor pentru care legea nu prevede calea de atac a apelului este de 15 zile de la data pronunţării hotărîrii. (2) Data de la care curge termenul recursului, repunerea în termen, declararea peste termen a recursului şi retragerea recursului se reglementează de prevederile art.402-407, care se aplică în mod corespunzător*".

Iar art.403 Cod de procedură penală stipulează, că „*apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanţa de apel constată că întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale*".

Din materialele cauzei se desprinde, că avocatul Jelamschi Eugenia a fost prezentă în şedinţa primei instanţe la examinarea cauzei, însă nu a fost prezentă la pronunțarea încheierii Judecătoriei Cimișlia sediul central din 23.04.2024. La 10.05.2024 avocatul Jelamschi Eugenia a depus cerere la Judecătoria Cimișlia, solicitând expedierea copiei încheierii din 23.04.2024, dat fiind că pe portalul instanțelor de judecată nu a fost publicată și nici nu i-a fost expediată. Potrivit scrisorii de expediere la 15.05.2024 a fost expediată în adresa participanților copia încheierii Judecătoriei Cimișlia din 23.04.2024, recepționată de avocatul Jelamschi Eugenia la 22.05.2024. Conform informației preluată de pe portalul național al instanțelor de judecată, încheierea Judecătoriei Cimișlia sediul central din 23.04.2024 a fost publicată la 15.05.2024.

Astfel Colegiul judiciar găsește întemeiat argumentul avocatului Jelamschi Eugenia, referitor la faptul că nu i-a fost expediată încheierea instanței de fond, fiind publicată cu întârziere pe portalul instanțelor de judecată abia la 15.05.2024, după ce a depus cerere în instanța de judecată, din care considerente a fost omis termenul de atac. Lipsa dovezii de primire a încheierii și publicării tardive, servesc temei de repunere a avocatului Jelamschi Eugenia în termenul de recurs.

Art.447 Cod de procedură penală stipulează că, *„(1) Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței”.*

Conform art.448 Cod de procedură penală, „*Judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. (2) Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs*".

În conformitate cu art.449 alin.(1) pct.1 lit.a) Cod de procedură penală, "*judecînd recursul, instanţa respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă recursul este nefondat*".

Conform art.469 alin.(1) pct.15) din Codul de procedură penală, „*la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare)".*

Potrivit art.471 alin.(1) Cod de procedură penală, „*Chestiunile specificate la art.469 alin.(1) pct.5),11) şi 14) se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa".*

În corespundere cu art.107 alin.(1) Codul penal, „*amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. (3) Amnistia nu se aplică în cazul săvârşirii de infracţiuni prevăzute la art. 166[1] alin. (2)–(4), precum şi persoanelor care au săvârşit asupra minorilor infracţiuni prevăzute la art. 171-175[1], 201, 206, 208, 208[1] şi 208[2].".*

În conformitate cu prevederile art.1 ale Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, *„(1) Prezenta lege se aplică condiţionat şi exclusiv persoanelor bănuite, învinuite şi inculpate,* ***precum şi persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probaţiune sau al termenului de probă şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus****, dacă persoanele respective* ***cad sub incidenţa prevederilor art.2–5, 7, 8. (2)*** *Aplicarea amnistiei faţă de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privinţa persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituţii care pune în executare pedeapsa, din reprezentanţi ai Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Naţional de Probaţiune, precum şi din experţi psihologi judiciari atestaţi. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiţiei şi activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiţiei.* ***(6)*** *Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanţa de judecată privind examinarea posibilităţii aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială".*

Urmează a fi notat că, actul de amnistie, ce rezultă din Legea nr.243/2021, se aplică față de persoanele care execută o pedeapsă penală dacă: **a)** se încadrează în prevederile art.3–5, 7 sau 8 din Legea nr.243/2021; **b)** sunt caracterizate pozitiv pe parcursul

executării pedepsei penale, a perioadei de probațiune sau a termenului de probă; **c)** sunt evaluate psihologic ca fiind persoane ce prezintă risc de recidivă mediu sau redus.

Conform art.272 alin.(2) Cod de executare, „*condamnatul este în drept să înainteze personal un demers instanţei de judecată pentru examinarea posibilităţii aplicării actului de amnistie. În acest caz, instituţiile sau organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă remit instanţei de judecată dosarul personal al condamnatului*”.

Materialele cauzei atestă, că Buzdugan Mihail a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 02.11.2021 - în baza **art.201[1] alin.(1) lit.a) Cod penal**, cu aplicarea art.85 Cod penal (cumulată sentința Judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 21.10.2020), la pedeapsa definitivă 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Începutul termenului executării pedepsei este 14.04.2022, iar sfârșitul termenului este 13.04.2024.

Potrivit Raportului de evaluare a realizării programului individual de executare a pedepsei și a comportamentului condamnatului, întocmit de Comisia Penitenciarului nr.16-Pruncul la 31.10.2022, urmează că condamnatul Buzdugan Mihail se caracterizează pozitiv (f.d.72), iar din evaluarea psihologică privind progresele sau regresele deținutului, Buzdugan M. a fost apreciat cu un comportament satisfăcător, prezentând regrese (dinamica comportamentală negativă, fără schimbare de la momentul săvârșirii infracțiunii până în prezent f.d.73), din fișa de evaluare a riscului de recidivă urmează că condamnatul Buzdugan M. comportă riscul ridicat de recidivă (f.d.74).

Conform certificatului de sancțiuni și stimulări ale condamnatului Buzdugan Mihail, urmează că ultimul pe parcursul executării nu a avut nici o sancțiune disciplinară, nu a obținut nici o stimulare (f.d.71).

Potrivit extrasului din procesul-verbal nr.12 din 31.10.2022, Comisia specială a Penitenciarului nr.16-Pruncul a decis de a nu înainta demers cu privire la aplicarea actului de amnistie în instanța de judecată, dat fiind că Buzdugan Mihail nu se încadrează în prevederile art.1 alin.(1) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, deși se caracterizează pozitiv, dânsul este evaluat ca persoană ce prezintă risc de recidivă ridicat (f.d.74 verso). Condamnatul Buzdugan M. a fost informat despre motivul respingerii înaintării demersului în vederea aplicării amnistiei (f.d.74 verso).

Colegiul judiciar consideră că judecătorul de instrucție justificat a respins cererea condamnatului Buzdugan Mihail privind aplicarea prevederilor Legii nr.243 din 24.12.2021 „privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”, dat fiind că condamnatul Buzdugan Mihail nu întrunește condițiile necesare și nu cade sub incidența legii menționate.

Or, potrivit fișei de evaluare anexate, condamnatul a fost evaluat ca prezentând un grad de recidivă ridicat, circumstanța respectivă constituind impediment la aplicarea actului amnistiei.

În cererea de recurs apărătorul condamnatului Buzdugan M. a adus critici acelor constatări care au întemeiat respingerea aplicării actului de amnistie, în special a criticat determinarea nivelului ridicat al riscului de recidivă, stabilit în raport cu aprecierea personalității condamnatului caracterizat pozitiv.

Poziția apărării, precum că evaluarea riscului de recidivă nu este obiectivă, și nu poate fi pus la baza aplicării actului de amnistie, or pe parcursul executării pedepsei Buzdugan M. este caracterizat pozitiv, este una neîntemeiată.

Urmează a fi notat că, conform pct.52, 53 al Ordinului Ministerului Justiției nr.44 din 18.02.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, comisia specială din cadrul instituției penitenciare în urma studierii dosarului personal *selectează persoane care se încadrează în prevederile art. 4, 5, 7 sau 8 din Legea nr.243/2021* și o prezintă directorului instituției penitenciare pentru inițierea acumulării materialelor în vederea examinării posibilității aplicării amnistiei (*efectuarea evaluării psihologice și aprobarea raportului de evaluare a condamnatului*). La rândul său, psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare a parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art.4, 5, 7 sau 8 din Legea nr.243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați, *va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr.6.*

În anexa nr.6 la Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, este menționat că: prezenta metodologie este elaborată în vederea descrierii procesului de evaluare a riscului de recidivă a condamnaților care cad sub incidența Legii nr.243/2021; ***metodologia constituie un instrument de evaluare pentru instituțiile*** care pun în executare pedepsele penale **și descrie procedurile obligatorii, metodele și tehnicile de evaluare a riscului de recidivă.** Această metodologie se utilizează de către *psihologii care efectuează evaluarea riscului de recidivă, în rezultatul căreia se apreciază riscul de recidivă și se întocmește fișa de evaluare psihologică privind riscul de recidivă*, care se anexează la materialele prezentate instanței de judecată privind aplicarea amnistiei. În evaluarea riscului, este necesar să se bazeze atât pe identificarea factorilor de risc, cât și pe identificarea punctelor tari ale condamnatului, a resurselor sale (factorii protectivi). Raportul dintre factorii de risc și factorii protectivi poate da măsura șansei de reintegrare a condamnatului în comunitate.

Prin urmare, metoda de evaluare a riscului de recidivă este prevăzută de instrucțiuni interne, specialistul-psiholog fiind persoană responsabilă de evaluarea psihosocială a condamnatului. Fișa de evaluare a riscului de recidivă a condamnatului Buzdugan Mihail atestă că factori criminogeni predomină în raport cu factori protectivi, rezultatul fiind riscul de recidivă ridicat. Dinamica pozitivă a comportamentului condamnatului pe parcursul executării pedepsei nu denotă neapărat lipsa riscului de recidivă ridicat, care este evaluat prin utilizarea metodelor și tehnicilor de evaluare prevăzute de lege de către un specialist. Evaluarea riscului de recidivă constituie un instrument legal care poate să determine măsura șansei de reintegrare a condamnatului în comunitate, fiind o condiție obligatorie ce stă la baza aplicării actului de amnistie, și nu poate fi asimilată cu

prognozarea comportamentului persoanei pe viitor. Instanța de judecată ar putea interveni în aprecierea concluziei psihologului doar în cazul în care ar exista lipsa oricărui substrat factologic pentru concluzia adoptată, sau în cazul aplicării unor metodici eronate și improprii sondajului psihologic.

Având în vedere cele expuse, și că instanța de recurs judecă recursurile pentru a repara erorile admise de către prima instanță, iar în recurs nu au fost invocate astfel de erori, Colegiul judiciar ajunge la concluzia de a respinge recursul, cu menținerea încheierii primei instanțe.

Elucidând şi constatând cele descrise, călăuzindu-se de prevederile art.437-448, 449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul judiciar –

D E C I D E:

Se repune avocatul Jelamschi Eugenia în termenul de declarare a recursului.

Se respinge ca nefondat recursul ordinar declarat de avocatul Jelamschi Eugenia în interesele condamnatului Buzdugan Mihail.

Se menține încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Cimișlia sediul central din 23 aprilie 2024, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea avocatului Jelamschi Eugenia în interesele condamnatului Buzdugan Mihail, cu privire la aplicarea Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Vitalie Movilă

Judecătorii Serghei Pilipenco

Evghenii Dvurecenschii